

Programmaplan Implementatie Omgevingswet

Datum: 22-5-2018

Programmaplan

Implementatie Omgevingswet

Auteur: Melanie Gils – van der Loo
Eenheid: Visie en Strategie
Datum: 22-5-2018

Inhoudsopgave	
1. INLEIDING	5
2. DE OMGEVINGSWET	6
2.1 DOELEN OMGEVINGSWET	6
2.2 INSTRUMENTEN	7
3. AMBITIE	9
3.1 BESTUURLIJK AMBITIENIVEAU	9
3.2 STREEFBEELDEN	9
4. DOEL PROGRAMMA IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET EN AANPAK	10
4.1 VERANDEROPGAVEN VOOR DALFSEN	10
4.2 DOEL PROGRAMMA	10
4.3 PROGRAMMATISCHE AANPAK	10
5. ANALYSES	11
5.1 IMPACTANALYSE	11
5.2 STAKEHOLDERANALYSE	12
6. SCOPE EN ORGANISATIE	13
6.1 SCOPE PROGRAMMA	13
6.2 PROGRAMMAORGANISATIE	13
7. OP TE LEVEREN RESULTATEN	15
7.1 INSTRUMENTEN	15
7.2 PARTICIPATIE	15
7.3 DIENSTVERLENING	16
7.4 ORGANISATIE, CULTUUR EN ONTWIKKELING (OCO)	16
7.5 KETENPARTNERS	16
7.6 DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET (DSO)	17
7.7 EXPERIMENTEREN	17
8. COMMUNICATIE	19
8.1 BETROKKENHEID MT/DT/COLLEGE/RAAD	19
9. MIDDELEN	20
10. RISICO'S	21

11. RAAKVLAKKEN MET OVERIGE ONTWIKKELINGEN	23
11.1 TRANSFORMATIE SOCIAAL DOMEIN	23
11.2 MISSIE VISIE	23
11.3 OVERIGE ONTWIKKELINGEN MET RELATIE TOT DE OMGEVINGSWET	23
12. PLANNING	24
13. MONITORING	25
BIJLAGE 1 AMBITIES IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET	26
BIJLAGE 2 STREEFBEELDEN OMGEVINGSWET DALFSEN	28
BIJLAGE 3 STAKEHOLDERANALYSE	30
BIJLAGE 4 PROJECTPLANNEN	30
BIJLAGE 5 DIM-MODEL	30
BIJLAGE 6 PLANNING	30
BIJLAGE 7 FINANCIËLE ONDERBOUWING	30

1. Inleiding

In 2018 wordt in Nederland volop gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet. Veel gemeenten zijn inmiddels gestart. Ook in Dalfsen zijn we begonnen met de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet. Inmiddels weten we wat de ambities van Dalfsen met betrekking tot de implementatie zijn en hoe een geïmplementeerde Omgevingswet er voor Dalfsen uit moet komen te zien. In dit Programmaplan Implementatie Omgevingswet beschrijven we de wijze waarop we tot een goede implementatie van de Omgevingswet komen.

De implementatie van de Omgevingswet heeft een behoorlijke impact op de gemeentelijk organisatie. Niet alleen moeten we nieuwe instrumenten, zoals de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan opstellen, we moeten er ook voor zorgen dat onze organisatie klaar is voor het werken in de geest van de Omgevingswet. De klant en zijn of haar vraag komen centraal te staan. Uitdagingen zoals meer integraal werken, ruimte bieden aan privaat initiatief, het faciliteren van burgerparticipatie en het tonen van lef, vragen wellicht andere competenties van medewerkers, een nieuwe blik op dienstverlening en een aangepaste organisatiecultuur. Daarnaast is het belangrijk dat ons digitale systeem klaar is voor deze nieuwe manier van werken. Burgers en bedrijven kunnen straks bij één (gemeentelijk) loket terecht met al hun vragen over de fysieke leefomgeving en krijgen dezelfde informatiepositie als de gemeente. Initiatiefnemers krijgen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) makkelijker inzicht in wat wel en niet kan in de fysieke leefomgeving (bijvoorbeeld op hun eigen kavel). Ook is samenwerking met ketenpartners, zoals provincie, waterschappen, de Omgevingsdienst en andere partijen belangrijk om een goede implementatie van de Omgevingswet te bewerkstelligen.

Het Kernteam Implementatie Omgevingswet heeft de afgelopen maanden gewerkt aan het Programmaplan Implementatie Omgevingswet. In het programmaplan staat beschreven op welke wijze de implementatie van de Omgevingswet in Dalfsen uitgevoerd zal worden.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

Op weg naar minder regels en meer ruimte voor initiatief

De Omgevingswet is een van de grootste wetgevingsovernames in onze geschiedenis. Terwijl de wet en haar uitvoeringsregelgeving gemaakt worden, bereiden gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zich al volop voor op haar komst. Dat gebeurt in zo'n 150 Chw-experimenten en ruim 200 pilots.

Omgevingswetportaal.nl | december 2017

2. De Omgevingswet

Naar verwachting wordt de Omgevingswet in 2021 van kracht. 26 verschillende wetten worden opgenomen in één Omgevingswet. De Omgevingswet gaat over alles wat zich in de fysieke leefomgeving bevindt. Het gaat dus niet meer alleen om ruimtelijke ordening, maar ook om bijv. gezondheid, duurzaamheid, water, natuur, externe veiligheid en cultureel erfgoed.

De Omgevingswet is nodig om twee redenen.

- Ten eerste sluit de huidige wetgeving niet meer goed aan op huidige en toekomstige ontwikkelingen. Zo richten de huidige wettelijke regels zich nog onvoldoende op duurzame ontwikkeling en houden ze onvoldoende rekening met regionale verschillen, de behoefte aan maatwerk in concrete projecten en het belang van vroegtijdige betrokkenheid van belanghebbenden bij de besluitvorming over projecten.
- De tweede aanleiding voor de herziening van het omgevingsrecht vormt de huidige situatie waarin initiatiefnemers van activiteiten worstelen met veel verschillende wetten met elk hun eigen procedures, planvormen en regels. Bevoegde gezagsinstanties beoordelen een initiatief niet in samenhang en integraal beleid komt niet of moeizaam tot stand. Het huidige omgevingsrecht is dus te versnipperd en niet inzichtelijk genoeg. Bovendien ligt de balans te veel bij zekerheid en te weinig bij groei die gericht is op duurzame ontwikkeling.

2.1 Doelen Omgevingswet

De Omgevingswet heeft 2 maatschappelijke doelen:

1. Bereiken en in standhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit.
2. Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Daarnaast heeft de Omgevingswet vier verbeterdoelen:

1. Vergroten inzichtelijkheid en vermindering van onderzoekslasten.
2. Een meer integrale aanpak met meer samenhang tussen beleid, besluitvorming en regelgeving over de fysieke leefomgeving.
3. Vergroten bestuurlijke afweegruimte.
4. Snellere en betere besluitvorming over projecten en activiteiten in de fysieke leefomgeving.

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL

De 4 verbeteringen

Een vernieuwend stelsel van instrumenten die met elkaar samenhangen, gebundeld in een Omgevingswet. Voor een inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk te gebruiken omgevingsrecht. Die samen-

hang in beleid, besluitvorming en regelgeving mogelijk maakt. Ondersteund door een actieve en flexibele overheid en een snellere en betere besluitvorming.

Op rijksniveau wordt een aanzet gegeven om invulling te geven aan bovenstaande doelen van de Omgevingswet o.a. door het samenvoegen van wetgeving in de Omgevingswet en het ontwikkelen van het DSO. Gemeenten zullen echter uitvoering moeten geven aan de doelen van de Omgevingswet op lokaal niveau. Het programma Implementatie Omgevingswet zorgt ervoor dat Dalfsen hier klaar voor is.

2.2 Instrumenten

De Omgevingswet telt zes instrumenten:

1. Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie bevat de integrale keuzes ten aanzien van de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en bevat de hoofdlijnen van het te voeren beleid. De Omgevingsvisie is daarmee een kaderstellend instrument. Het opstellen van een Omgevingsvisie is verplicht, de vorm is echter vrij. De gemeenteraad is bevoegd om de Omgevingsvisie vast te stellen.

2. Programma's

Een programma is gericht op de uitvoering van de Omgevingsvisie. In een programma wordt beschreven hoe de doelen uit de Omgevingsvisie behaald gaan worden. Een programma kan betrekking hebben op integrale doelen, maar ook op sectoraal beleid zoals bodem, geluid of verkeer. Het college stelt eventuele programma's vast.

3. Omgevingsplan

Het Omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels in het kader van de fysieke leefomgeving. Onderwerpen kunnen globaal of gedetailleerd worden geregeld. Het Omgevingsplan vormt het toetsingskader voor activiteiten en vergunningverlening in de fysieke leefomgeving. Gemeenten kunnen in het Omgevingsplan activiteiten vergunningsvrij maken. De raad stelt het Omgevingsplan vast. Nieuw is dat in de Omgevingswet de raad een adviesrol krijgt bij concrete besluiten van het college wanneer die afwijken van een vastgesteld Omgevingsplan.

4. Omgevingsvergunning

De systematiek van de Omgevingsvergunning blijft nagenoeg gelijk aan het huidige systeem onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Door integratie en versimpeling van regelgeving kan het echter wel wijzigen in welke gevallen een Omgevingsvergunning moet worden aangevraagd of wanneer kan worden volstaan met een melding. Ook vallen bijna alle vergunningen straks onder de reguliere procedure van 8 weken.

5. Algemene rijksregels

Algemene rijksregels zijn door het Rijk opgesteld en ondergebracht in het Besluit bouwwerken leefomgeving voor bouwactiviteiten en het Besluit activiteiten leefomgeving. Algemene rijksregels beschermen de fysieke leefomgeving. Iedereen die een bepaalde activiteit wil uitvoeren weet dankzij deze regels vooraf wat mogelijk is en wat niet. Voordelen van deze algemene regels zijn:

- Dezelfde regels in gelijke situaties
- Vooraf duidelijkheid over welke regels gelden voor een activiteit
- Lastenverlichting doordat geen vergunning nodig is.

Gemeenten kunnen met lokale maatwerkregels in sommige gevallen afwijken van de algemene rijksregels.

6. Projectbesluit

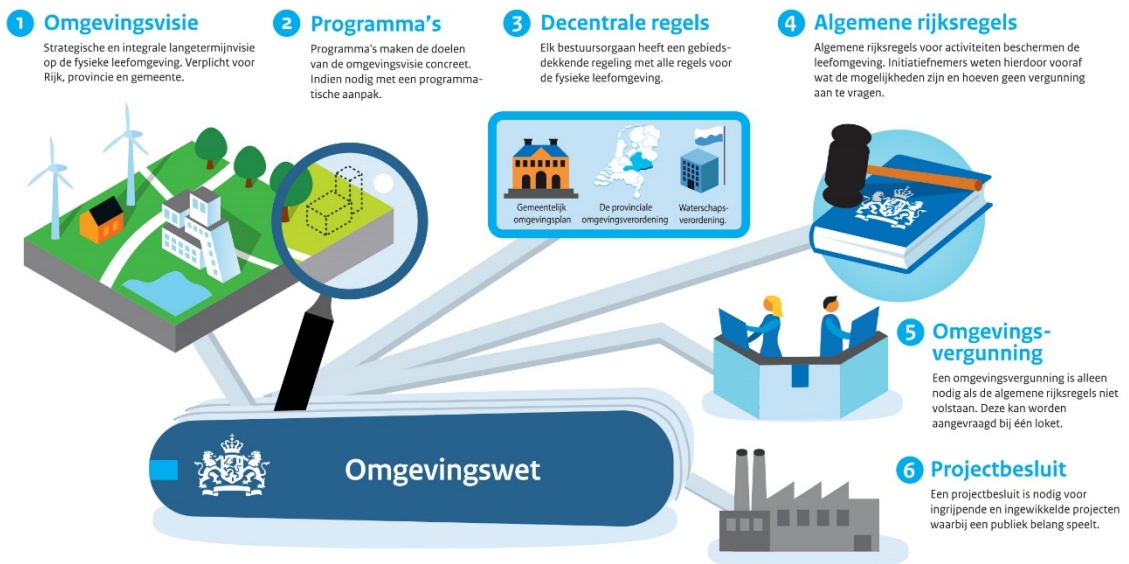
Het projectbesluit is een instrument waarmee een bevoegd gezag (provincie, waterschap of rijk) toestemming kan geven voor complexe projecten in de fysieke leefomgeving.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

3. Ambitie

3.1 Bestuurlijk ambitieniveau

Met de vaststelling van de startnotitie Omgevingswet in december 2016 heeft het college de bestuurlijke ambities voor de implementatie van de Omgevingswet bepaald. Het college hecht veel waarde aan het verbeteren van de inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruikersgemak onder de Omgevingswet. Ook moet er een flinke slag geslagen worden met integraal werken. Het college geeft daarnaast veel prioriteit aan het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte. Implementatieacties die de gemeente Dalfsen doet moeten zo veel mogelijk gericht zijn op het bevorderen van bovenstaande ambities. Daarnaast heeft het college aangegeven met de implementatie van de Omgevingswet qua tempo aan te willen sluiten bij de grote groep midden gemeenten. In bijlage 1 vindt u een samenvatting van de startnotitie Omgevingswet.

3.2 Streefbeelden

Met de streefbeelden Omgevingswet heeft de raad aangegeven te gaan voor het doelgericht inhoud geven aan de Omgevingswet. We gaan uit van uitnodigingsplanologie, waarbij we de oplossingsrichtingen open laten en ons meer richten op gebiedswaarden en –doelen. Daar waar maatwerk gepast is, gebruiken we de lokale bestuurlijke afwegingsruimte om differentiatie aan te brengen. Voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan geldt dat we de Omgevingswet aangrijpen als een kans om een actualiseringsslag uit te voeren. We gaan het wiel niet opnieuw uitvinden, maar gaan wel uit van een integraal afwegingskader voor alle beleidsvelden. Bij onze dienstverlening en interne organisatie en cultuur gaan we uit van het goede dat we al hebben en optimaliseren we waar mogelijk en voor participatie laten we de kaders door de raad bepalen. In bijlage 2 vindt u een samenvatting van de Notitie Streefbeelden Omgevingswet.

4. Doel Programma Implementatie Omgevingswet en aanpak

4.1 Veranderopgaven voor Dalfsen

Voor Dalfsen (en voor andere gemeenten) geldt een aantal veranderopgaven binnen de Omgevingswet:

1. De regelgeving voor de fysieke leefomgeving integreren en optimaliseren en de instrumenten van de Omgevingswet ontwikkelen.
2. De dienstverlening optimaliseren en aanpassen aan de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt.
3. De kaders voor participatie binnen de Omgevingswet ontwikkelen en vastleggen.
4. Het aanpassen van interne werkprocessen en het verzorgen van de benodigde kennis en competenties in de organisatie.
5. Het stimuleren van een cultuuromslag bij de gemeentelijke organisatie, het bestuur, initiatiefnemers en samenleving.
6. De samenwerking met ketenpartners optimaliseren en aanpassen aan de vereisten vanuit de Omgevingswet.
7. De informatievoorziening gereed maken voor aansluiting op het DSO.

Bovenstaande veranderopgaven schetsen een samenvattend beeld van de activiteiten die moeten worden uitgevoerd om de Omgevingswet op een goede manier te implementeren. De veranderopgaven zijn uitgewerkt in de projectplannen als bijlage bij dit programmaplan zijn opgenomen.

4.2 Doel Programma

Het doel van het programma Implementatie Omgevingswet is het op een goede wijze implementeren van de Omgevingswet in de gemeente Dalfsen. Dit betekent dat wij de eerder benoemde veranderopgaves op een passende wijze hebben uitgevoerd en dat bestuur, medewerkers, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en ketenpartners op een goede wijze met de Omgevingswet kunnen werken.

4.3 Programmatische aanpak

Bij de invoering van de Omgevingswet staan we voor een complexe en multidisciplinaire opgave. Deze opgave vraagt om een programmatische aanpak. Een programma is gericht op het behalen van een specifieke doelstelling/maatschappelijk effect of het bereiken van een strategische verandering (doelgericht). Dit in tegenstelling tot een project waar een precies omschreven resultaat binnen omschreven grenzen van geld, tijd en kwaliteit moeten worden opgeleverd (resultaatgericht).

Ons programmadoel is een geïmplementeerde Omgevingswet in Dalfsen. Hoe dit eruit komt te zien is echter nog niet duidelijk. Daarvoor zijn er nog te veel onzekerheden, de wetgeving is nog niet voltooid, het DSO is nog niet gereed, gemeenten hebben grote vrijheden betreffende het inrichten van de organisatie voor de Omgevingswet en we zullen met diverse actoren moeten samenwerken bij het ontwikkelen van onze instrumenten. Kortom, het doel is duidelijk, maar de route nog niet, daarom biedt een programmatische aanpak voordelen. Het programma maakt dat we op integrale manier, projectmatig, procesmatig en door experimenteren kunnen werken aan het behalen van ons einddoel en onderweg ook de mogelijkheid hebben om te kunnen bijsturen. Dit maakt het programma dynamisch van karakter.

5. Analyses

5.1 Impactanalyse

De implementatie van de Omgevingswet heeft een grote impact op de gemeentelijke organisatie van Dalfsen, haar ketenpartners en inwoners en ondernemers die met de wet te maken krijgen. Vanuit het Rijk wordt de implementatie van de Omgevingswet als de grootste stelselherziening sinds 1848 gezien. Dalfsen heeft de uitdaging om de nieuwe wetgeving vanuit het Rijk op de juiste wijze te implementeren in de eigen organisatie. De Omgevingswet heeft invloed op de instrumenten die Dalfsen gebruikt en op de organisatie.

Instrumenten

Dalfsen zal nieuwe instrumenten moeten ontwikkelen om de Omgevingswet op een juiste manier te kunnen inbedden in eigen gemeentelijke regelgeving. Voor gemeenten zijn vier instrumenten belangrijk: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, Omgevingsprogramma's en de Omgevingsvergunning. Binnen het Programma Implementatie Omgevingswet richten we ons op het opstellen van een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan. Zie hiervoor ook het projectplan Instrumenten. Met de Omgevingsvisie heeft Dalfsen straks één integrale visie voor de leefomgeving. Daarnaast is het de bedoeling dat er straks één Omgevingsplan voor het gehele grondgebied van Dalfsen wordt opgesteld. Op dit moment werken we nog met verschillende bestemmingsplannen voor kernen en buitengebied.

Een nieuw instrument is het Omgevingsprogramma. Een Omgevingsprogramma bevat de concrete uitwerkingen en acties die nodig zijn om de in de Omgevingsvisie afgesproken ambities te bereiken. Een gemeente kan een of meer Omgevingsprogramma's opstellen. Deze programma's kunnen themagericht, gebiedsgericht of projectgericht zijn. Het programma komt in de plaats van diverse sectorale beleidsstukken. Een voor de hand liggend voorbeeld voor Dalfsen zal een programma Duurzaamheid zijn. Deze Omgevingsprogramma's zullen buiten het Programma Implementatie Omgevingswet worden opgesteld.

Omgevingsvergunningen kennen we al sinds de invoering van de Wabo in 2010. Door de integratie en versimpeling van wetgeving onder de Omgevingswet zal ook de Omgevingsvergunning aangepast worden. Zo zullen meer vergunningen volgens de reguliere procedure worden vergund en zal er meer maatwerk plaatsvinden. De inrichting van de Omgevingsvergunning is afhankelijk van het Omgevingsplan.

Organisatie

Een belangrijk doel van de implementatie van de Omgevingswet is: iedereen kan werken met en naar de bedoeling van de Omgevingswet. Dit betekent dat iedereen zijn/haar handelen, processen en werken aanpast aan (de bedoeling van) de wet, met kennis en kunde van de wet en ondersteund door een digitaal stelsel. De implementatie van de Omgevingswet heeft daarmee impact op mensen (medewerkers, bestuur, initiatiefnemers en belanghebbenden), processen, taken en technologie.

De Omgevingswet vraagt een gedragsverandering en kennis en kunde van de wet. Er wordt meer ruimte en verantwoordelijkheid aan initiatiefnemers gegeven, vroegtijdige participatie wordt gestimuleerd, de Omgevingswet gaat uit van een integrale belangenafweging en er wordt ruimte geboden voor nieuwe ontwikkelingen en innovatieve werkwijzen. Bovenstaande vraagt van medewerkers dat ze kunnen adviseren, verbinden, innovatief denken en maatwerk leveren. Sommige taken en rollen worden buiten de ambtelijke organisatie belegd, bij initiatiefnemers en ketenpartners. Hierover moeten goede afspraken gemaakt worden en daarbij is transparantie vereist. Daarnaast moeten medewerkers leren werken met nieuwe instrumenten en het Digitale Stelsel Omgevingswet. Hierbij heeft iedereen toegang tot dezelfde kwalitatief hoogwaardige informatie over de fysieke leefomgeving (incl. de opgestelde Omgevingsvisie en –plan) en worden werkprocessen digitaal

uitgevoerd. Werkprocessen moeten worden aangepast aan de nieuwe instrumenten en de nieuwe manier van dienstverlening (op basis van de landelijk opgestelde Klantreizen).

De bestaande landelijke digitale voorzieningen Omgevingsloket Online (OLO), Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en Ruimtelijke Plannen worden onder de Omgevingswet vervangen door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dalfsen moet op dit DSO aansluiten. Alle ketenpartners maken straks gebruik van dezelfde digitale voorziening, waarin alle informatie te vinden is. Met het DSO zorgen we ervoor dat er een gelijkwaardige informatiepositie ontstaat voor initiatiefnemer, belanghebbende en het bevoegd gezag.

Tot slot vraagt de Omgevingswet een aanpassing in houding en gedrag van medewerkers. De gedachte achter de Omgevingswet past naadloos bij de kernwaarden die we in Dalfsen reeds hanteren, maar verdere borging van het werken volgens de kernwaarden is belangrijk. Competenties als samenwerking, denken in kansen en mogelijkheden en resultaatgerichtheid moeten verder worden ontwikkeld. De Omgevingswet vraagt een andere interactie met initiatiefnemers, waardoor communicatie een belangrijke competentie wordt. Co-creatie, participatie en ruimte voor de initiatiefnemer vraagt een andere manier van communiceren. Dalfsen omarmt langzaam de term 'werken vanuit de bedoeling'. Ook binnen de Omgevingswet staat het initiatief centraal en moeten regelgeving, handelingen en systemen hier ondersteunend aan zijn.

5.2 Stakeholderanalyse

Tijdens de scrumsessies voor de verkenning van de Omgevingsvisie is een uitgebreide stakeholderanalyse gemaakt. Deze stakeholderanalyse vindt u in bijlage 3 bij dit programma.

6. Scope en organisatie

6.1 Scope programma

De scope van het Programma Implementatie wordt bepaald door de 6 projectplannen die binnen het programma worden uitgevoerd en de experimenten met bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte. Met de 6 projectplannen worden de resultaten opgeleverd waarmee de organisatie van Dalfsen klaar is voor de invoering van de Omgevingswet in 2021. Zodra een product gereed is, zal deze worden overgedragen aan de lijn. Dit betekent ook dat het maken van Omgevingsprogramma's en het aanpassen van Omgevingsvergunningen buiten de scope van dit programma valt. Op basis van de opgeleverde Omgevingsvisie en het Omgevingsplan is de lijn het beste in staat om Omgevingsprogramma's op te stellen en de vereisten voor vergunningen aan te passen. Ook binnen de projecten Organisatie Cultuur en Ontwikkeling (OCO) en dienstverlening zullen de tools voor het werken met de Omgevingswet worden aangereikt aan de lijnorganisatie. De projecten hebben tot doel om iedereen in stelling te brengen voor de Omgevingswet. Zodra de Omgevingswet van start gaat is de lijn verantwoordelijk voor het op een goede manier uitvoeren van de werkzaamheden en continu verbeteren (LEAN).

6.2 Programmaorganisatie

Gemeente Dalfsen kiest ervoor om de implementatie van de Omgevingswet met eigen medewerkers en in eigen verantwoordelijkheid uit te voeren. Het programma implementatie Omgevingswet raakt alle eenheden en medewerkers. Daarom bestaat het kernteam uit medewerkers uit alle eenheden en is het ambtelijk opdrachtgeverschap belegd bij de directie.

- Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Andre Schuurman
- Ambtelijk opdrachtgever: Hans Berends

De dagelijkse uitvoering van het programmaplan is in handen van het Kernteam Implementatie Omgevingswet:

- Programmamanager: Melanie Gils
- Projectleider Instrumenten: Leonie van Dam
- Projectleider Participatie: Willeke Jonker
- Projectleider Digitaal Stelsel Omgevingswet: vacature, tijdelijk Richard Pap
- Projectleider KetenPartners: Frans van Weeghel
- Projectleider Dienstverlening: Richard Pap
- Projectleider Organisatie, cultuur en ontwikkeling: Olga Zomer
- Adviseur Omgevingswet en projectleider Experimenten: Marit Gorter
- Adviseur Financiën: Robert Reerink
- Adviseur Communicatie: Christiaan Hovestad

Bij de vorming van het kernteam is rekening gehouden met spreiding van de leden over de organisatie. Dit bevordert de integraliteit en betrokkenheid bij de invoering van de Omgevingswet van iedere eenheid. De werkzaamheden van de kernteamleden binnen de programmastructuur zijn buiten de lijn belegd. De kernteamleden leggen direct verantwoordelijkheid af aan de programmamanager en de programmamanager legt verantwoording af bij de ambtelijk opdrachtgever. De ambtelijk opdrachtgever legt verantwoording af bij de bestuurlijk opdrachtgever.

De opdrachtgever is verantwoordelijk voor het behalen van het doel, namelijk een goed geïmplementeerde Omgevingswet, het faciliteren van de programmamanager in randvoorwaarden zoals budget en uren, het controleren van de behaalde resultaten en het bewaken van de overdracht naar de lijn.

De programmamanager is verantwoordelijk voor het opleveren van resultaten, het bewaken van de samenhang van de projecten, het bewaken van de voortgang van het programma en het aansturen van het kernteam op resultaat, houding en gedrag en kwaliteit.

De projectleiders zijn verantwoordelijk voor het opleveren van de projectresultaten. Elke projectleider heeft een projectteam geformeerd, waarmee het project wordt uitgevoerd.

De verwachting is dat het Programmaplan Implementatie Omgevingswet voor 2018, 2019 en 2020 zo'n 4000 uur inzet per jaar vraagt van de ambtelijke organisatie. De kosten voor deze ureninzet zijn niet meegenomen bij de berekening van de implementatiekosten van de Omgevingswet. Op dit moment is het merendeel van de uren op te vangen binnen de reguliere uren van de medewerkers. Bij RO bestaat momenteel een tijdelijke uitbreiding van uren met 12 uur per week om voldoende te kunnen inzetten op de Omgevingswet/experimenteren. Inhuur wordt op termijn niet uitgesloten.

7. Op te leveren resultaten

De implementatie van de Omgevingswet is een proces waarbij we vooraf nog niet precies de route weten, nog geen zicht hebben op hoe hetgeen dat gerealiseerd moet worden er precies uit ziet, maar waarbij we al wel in grote lijnen weten wat we willen opleveren. We gaan uit van een dynamische opsomming van resultaten, waarbij we bij afronding van een stap bepalen wat onze volgende stap gaat worden. Immers, de landelijke wetgeving is nog niet compleet, evenals het Digitaal Stelsel Omgevingswet en bijbehorende werkprocessen. Deze onzekerheden maken dat projectresultaten tussentijds kunnen worden aangepast.

De uitvoering van het Programma Implementatie Omgevingswet loopt langs 6 projecten en een proces van continu experimenteren. Een overzicht van de projectplannen vindt u in bijlage 4. Hieronder een overzicht van de op te leveren resultaten per project. In onderlinge samenhang leiden deze resultaten tot ons einddoel: een geïmplementeerde Omgevingswet in Dalfsen.

7.1 Instrumenten

Het project Instrumenten levert de volgende producten op:

1. Een vastgestelde gemeentelijke Omgevingsvisie, welke digitaal, publieksvriendelijk en dynamisch bij te houden is en waarbij er een gedegen intern en extern participatietraject (in samenhang Missie|Visie) is doorlopen.
2. Een onherroepelijk Omgevingsplan, dat digitaal en geschikt voor het DSO, publieksvriendelijk en dynamisch bij te houden is en waarbij er een gedegen intern en extern participatietraject is doorlopen.
3. Projectverkenningen voor het opstellen van eventuele programma's
4. Procesafspraken over het actueel houden van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan
5. Aangepaste werkprocessen en aanverwante regelingen (legesverordening, mandaatstatuut, werkproces afwijking van Omgevingsplan e.d.) zodat er op een goede manier met de instrumenten gewerkt kan worden.

7.2 Participatie

Het project Participatie wil het volgende eindresultaat bewerkstelligen:

Heldere, duidelijke kaders voor participatie voor de gemeentelijke organisatie en processen voor participatie binnen de Omgevingswet, die deels al toegepast worden bij het ontwikkelen van de Omgevingsvisie.

Deelproducten:

- Participatieproces Omgevingsvisie waarbij samen opgetrokken wordt met het participatietraject voor de Missie|Visie en waar mogelijk de transformatie in het sociaal domein. In één traject wordt alle benodigde informatie opgehaald en gedeeld.
- Uitvoering van het participatieproces Omgevingsvisie
- Participatieproces Omgevingsplan
Gedurende het participatietraject voor de Omgevingsvisie wordt invulling gegeven aan het plan van aanpak voor het Omgevingsplan incl. participatie.
- Uitvoering van het participatieproces Omgevingsplan
- Werkproces participatie bij initiatieven en plannen.
- Interne en externe inbedding en implementatie werkproces (in afstemming met OCO, dienstverlening en ketenpartners)
- Binnen de deelproducten vindt een inventarisatie plaats van de huidige gelopen thema-participatietrajecten binnen de gemeente Dalfsen (wat ging goed, wat kan anders) en landelijke trajecten (ter inspiratie).
- Geüpdatet handboek burgerparticipatie met informatie over participatie Omgevingswet bij VTH-trajecten en initiatieven vanuit de samenleving met kaders en richtlijnen (in afstemming met communicatie en Missie|Visie)

7.3 Dienstverlening

Voor dienstverlening geldt het volgende eindresultaat:

Het opleveren van een notitie (incl. collegevoorstel) voor het thema Dienstverlening onder de Omgevingswet, met aanbevelingen welke aanpassing(en) van de huidige lijn van dienstverlening benodigd zijn als de Omgevingswet in 2021 in werking treedt en vervolgens het succesvol laten uitvoeren van deze aanbevelingen binnen 1 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Deelproducten:

1. Notitie Dienstverlening onder de Omgevingswet incl. aanbevelingen voor aanpassingen in werkwijze en werkprocessen. Aandachtpunten hierbij zijn:
  - a. Op basis van de door het programma Aan de slag met de Omgevingswet opgestelde Klantreizen en de huidige dienstverlening, inzicht bieden in optimale werkprocessen (door mogelijke inzet LEANteam)
  - b. Volgen van de ontwikkelingen transformatie Sociaal Domein
  - c. Aanbevelingen optimalisatie zaakgericht werken daar waar dit de dienstverlening onder de Omgevingswet raakt
  - d. Plan van aanpak uitvoering aanbevelingen.
2. Uitvoering van vastgestelde aanbevelingen.

7.4 Organisatie, Cultuur en Ontwikkeling (OCO)

Het project OCO heeft drie resultaten die behaald moeten worden:

1. Een organisatie die handelt in de geest van de Omgevingswet.
2. Een bestuur dat handelt in de geest van de Omgevingswet, vertrouwen heeft in burgers en andere overheden en deze de vrijheid en verantwoordelijkheid geeft om zelf zorg te dragen voor een gezonde fysieke leefomgeving.
3. Burgers en initiatiefnemers die vertrouwen hebben in de overheid en verantwoordelijkheid durven/willen nemen voor de fysieke leefomgeving.

Deelproducten:

1. Inzicht in de huidige staat van de organisatie en rollen, kennis, houding, gedrag en competenties die de Omgevingswet vereist d.m.v. de evaluatie van de organisatiecultuur en de Gespreksstarter Veranderprofielen Omgevingswet.
2. In gesprek met de organisatie (zie ook Gespreksstarter) komen tot bewustwording, activering en een gedragen plan van aanpak om de huidige cultuur, houding en gedrag en competenties door te ontwikkelen richting de vereisten van de Omgevingswet.
3. Uitvoering aanbevelingen plan van aanpak OCO.
4. Learning by doing door het behandelen van actuele casussen met medewerkers vanuit diverse vakdisciplines en bestuurders.
5. Ontwikkelen van een leerlijn voor Dalfsen in digitale Leeromgeving
6. Digitaal platform ontwikkelen voor kennisuitwisseling, informatie voor nieuwe medewerkers, oefenomgeving.

7.5 KetenPartners

Het project KetenPartners draait om het vormgeven van de samenwerking tussen KetenPartners onder de Omgevingswet. Deze samenwerking verloopt in 2 fasen.

Het resultaat van fase 1 is:

1. Het vormen van een gezamenlijke Omgeving Tafel met KetenPartners en gemeenten.
2. Een overzicht van KetenPartners met daarin de verschillende belangen. Hierbij is het belangrijk om oog te hebben voor de verschillende soorten belangen: organisatiebelangen, collectieve belangen, individuele belangen, bestuurlijke belangen etc.

3. Een gezamenlijke ambitie, over wat de samenwerking moet opleveren. In deze ambitie moeten alle partijen zich kunnen vinden.
4. Een analyse van de geïnventariseerde werkzaamheden (per partner) waarbij o.a. de volgende zaken in beeld worden gebracht: hoe werken we nu samen met partners; welke verbeteringen zijn er op het gebied van samenwerking, etc.
5. Een advies voor het samenwerkingsproces in de volgende fase.

Het resultaat van fase 2 staat niet vast en is afhankelijk van de verschillende processen en belangen van de verschillende KetenPartners.

7.6 Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Het project DSO volgt de UIVO – CG Checklist van KING voor de uitvoering van het project. Deze checklist wordt regelmatig door KING van een update voorzien.

Het project DSO heeft drie eindresultaten die opgeleverd moeten worden:

1. De gemeente is aangesloten op het DSO.
Op dit moment levert en krijgt de gemeente informatie via de volgende digitale landelijke voorzieningen:
  - Het OLO: OmgevingsLoket Online (voor het melden en aanvragen van een omgevingsvergunning)
  - AIM: Activiteitenbesluit Internet Module (voor bedrijven om meldingen in te dienen)
  - Ruimtelijkeplannen.nl (voor het publiceren van ruimtelijke plannen).
 Bij de ingebruikname van het DSO als opvolger van de hierboven genoemde landelijke voorzieningen moet Dalfsen hier ook klaar voor zijn. Het nieuwe Omgevingsloket heeft onder andere de functionaliteit van de hierboven genoemde voorzieningen. Op dit nieuwe loket moeten we technisch aangesloten zijn en er functioneel gebruik van kunnen maken.
2. De organisatie en de processen zijn zo ingericht en worden door software ondersteund, dat deze goed aansluiten op het DSO. Het Omgevingsplan moet “DSO compliant” zijn. De omgevingswetprocessen moeten daar waar nodig zijn aangepast. De software moet hierop zijn aangepast of er moet nieuwe software voor zijn aangeschaft.
3. Daar waar van toepassing wordt het DSO gebruikt voor dienstverlening aan bewoners en bedrijven.

7.7 Experimenteren

De gemeente Dalfsen mag vooruitlopend op de Omgevingswet experimenteren met “bestemmingsplannen met een verbrede reikwijdte”. Dit op basis van artikel 7g van het Besluit Crisis en herstelwet. In de veertiende tranche is het grondgebied van de gemeente Dalfsen hiervoor aangewezen.

De gemeente Dalfsen kiest er voor om te starten met het stapsgewijs experimenteren en dit jaarlijks met bestemmingsplannen aan te passen. Zo wordt steeds meer in de geest van de Omgevingswet gewerkt. Het experimenteren gaat dus op onderwerpen, het liefst met een spreiding over de eenheden. Hierdoor wordt iedere eenheid betrokken bij het werken in de geest van de Omgevingswet. Ook wordt na aanpassing jaarlijks gekeken of de opgenomen regeling effectief is. Steeds wordt per experiment gekeken wat de beste aanpak is voor het experiment. Ook de aanpak op zichzelf is daarmee een experiment. Zo kan per thema maatwerk toegepast worden. Ieder experiment dient qua proces, aanpak en resultaat ambtelijk geëvalueerd te worden zodat de verbeterpunten in vervolgerexperimenten meegenomen kunnen worden.

In 2016 en 2017 is er geëxperimenteerd met het integreren van de regelingen voor het vellen van houtopstanden en het stimuleren van hergebruik en sloop van vrijkomende agrarische bebouwing. Dit laatste experiment loopt door tot in ieder geval 2018. In 2018 zijn er opnieuw twee experimenten gestart. Een tweede experiment voor duurzaamheid en een sociaal experiment. Bij beide

experimenten, wordt ook geëxperimenteerd met burgerparticipatie. Dit jaarlijks experimenteren loopt in ieder geval door tot aan het opstarten van het omgevingsplan.

De raad wordt via de voorgangsrapportages geïnformeerd. Indien aanvullend budget nodig is of indien experimenten niet passen binnen de door de raad gegeven kaders (bijv. in het Koersdocument Omgevingswet of dit programmplan) wordt de raad tussentijds betrokken. Verder kan op experimentele wijze de raad anders dan besluitvormend betrokken worden. Een voorbeeld aanpak zijn de droomsessies in het kader van het tweede duurzaamheidsexperiment. Hier zijn raadsleden uitgenodigd om mee te luisteren en praten in de startfase van het experiment.

8. Communicatie

De implementatie van de Omgevingswet behelst 20% instrumenten en 80% houding en gedrag. Een goede en doel(groep) gerichte communicatie is daarom essentieel. Draagvlak voor de implementatie van de Omgevingswet en het bewegen van mensen om te acteren in de geest van de Omgevingswet zijn twee belangrijke doelen van de communicatie binnen het programma.

Bij interne communicatie gaan we uit van de doelgroepen medewerkers, MT/DT, college en raad. Medewerkers worden op diverse manieren betrokken bij het Programma Implementatie Omgevingswet door berichten op Intranet, lunchbijeenkomsten en kettinginterviews. De communicatie met MT, DT, college en raad verloopt volgens het overzicht in paragraaf 8.1. Bij externe communicatie gaan we uit van de doelgroepen (potentiele) initiatiefnemers, inwoners en ondernemers. Daarnaast hebben we te maken met onze ketenpartners en partnergemeenten.

De communicatiestrategie binnen het Programma Implementatie Omgevingswet sluit aan bij de activiteiten uit de projectplannen. Grote ontwikkelingen hierbij zijn de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, het ontwikkelen van participatietrajecten, het werken met het DSO, een aangepaste dienstverlening en organisatie, cultuur en ontwikkeling.

De adviseur communicatie is onderdeel van het kernteam Omgevingswet en daarmee nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen de projecten en het programma. Met het Programma Implementatie Omgevingswet gaan we een proces in, waarvan we de route nog niet precies weten. Daarom is het op dit moment niet mogelijk om een gedetailleerd communicatieplan op te stellen. De communicatieadviseur wordt aan de voorkant van (deel)projecten betrokken en denkt mee over doelgroepen, strategieën en middelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het participatieproces voor de Omgevingsvisie. Van projectleiders vraagt dit het vroeg betrekken van de communicatieadviseur in hun project, van de communicatieadviseur vraagt dit een proactieve houding en van de programmamanager vraagt dit een actieve sturing op het betrekken van de communicatieadviseur.

8.1 Betrokkenheid MT/DT/College/Raad

De volgende afstemming wordt voorgesteld om management en bestuur te informeren en te betrekken bij de voortgang van het Programma Implementatie Omgevingswet:

MT	<ul style="list-style-type: none"> • 2x per jaar voortgangsrapportage • Op afroep beschikbaar voor toelichting in MT vergadering • Regelmatig overleg met eenheidsmanagers over projectinhoud
DT	<ul style="list-style-type: none"> • 1x per maand afstemming ambtelijk opdrachtgever • 2x per jaar voortgangsrapportage • DT-voorstellen
College	<ul style="list-style-type: none"> • 1x per maand afstemming bestuurlijk opdrachtgever • 2x per jaar voortgangsrapportage • Collegevoorstellen
Raad	<ul style="list-style-type: none"> • 2x per jaar voortgangsrapportage • Raadsvoorstellen • Collegevoorstellen en overige informatie op het RIS

9. Middelen

De implementatie van de Omgevingswet in Dalfsen brengt kosten met zich mee. In 2016 hebben Rijk, VNG, IPO en Unie van Waterschappen een akkoord gesloten over de kosten en besparingen die de invoering van de wet met zich meebrengt. Hierbij is afgesproken dat iedere partij zelf de transitiekosten voor de implementatie van de Omgevingswet draagt. Denk hierbij aan de kosten voor opleidingen, inrichten werkprocessen, ontwikkelen instrumenten, externe inhuur en het aanpassen van de digitale voorzieningen. Het Rijk neemt de investeringskosten voor de landelijke invoering op zich. Het Rijk biedt daarnaast invoeringsondersteuning aan gemeenten.

Op basis van de projectplannen is een inschatting gemaakt van de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet in Dalfsen. De totale kosten voor de implementatie van de Omgevingswet bedragen € 922.000,- excl. personele kosten. Voor de implementatie van de Omgevingswet is reeds een bedrag

Project	Thema / Subdoel	Benodigd budget	Jaar van uitgave
Instrumenten	Opstellen Omgevingsvisie	€ 250.000,- (incl. participatietraject)	2018 – 2021
	Opstellen Omgevingsplan	€ 350.000,- (incl. participatietraject)	2019 – 2022
Dienstverlening		€ 15.000,-	2018 – 2022
Organisatie, cultuur en opleiding (OCO)	Opleidingskosten	€ 50.000,-	2018 – 2024
	Verbetering werkprocessen	€ 10.000,-	2018 – 2024
	Inzet op aanpassingen organisatiecultuur	€ 25.000,-	2018 – 2024
	Extern advies en procesbegeleiding	€ 15.000,-	2018 – 2024
Participatie		Geen, kosten zijn bij Instrumenten meegenomen	2019 – 2022
Ketenpartners	Facilitaire kosten bijeenkomsten	€ 2.000,-	2018 - 2024
DSO	Aanpassen software	€ 40.000,-	2018 – 2024
	Aansluiten op landelijke voorzieningen	€ 20.000,-	2018 – 2024
	Extern advies	€ 25.000,-	2018 – 2024
	Onvoorzien	€ 20.000,-	2018 – 2024
Experimenteren en inhuur		€ 100.000,-	2018 – 2019
Totaal		€ 922.000,-	

van € 300.000,- beschikbaar gesteld. Dit betekent dat nog € 622.000,- benodigd is. Hiervoor zal een voorstel in de perspectiefnota worden meegenomen.

10. Risico's

Bij elk programma komen bepaalde risico's kijken die de voortgang bedreigen. Het is belangrijk om deze risico's in beeld te hebben en passende maatregelen te kunnen treffen. Risico's wijzigen gedurende de looptijd van het programma en zullen daarom continu worden aangepast. Het benoemen van risico's en de passende maatregelen is vast onderdeel van de voortgangsrapportages.

Risico	Maatregelen/opmerkingen	Status
Continuïteit projectleiding	Detachering en vertrek van medewerkers, zorgt ervoor dat het projectleiderschap in de aanloop naar het programmaplan al diverse keren is gewijzigd. Op dit moment is er zelfs een vacature voor de projectleider DSO. Vertrek van projectleiders bedreigt de continuïteit van de projecten. Bij werving van nieuwe medewerkers ervoor zorgen dat het projectleiderschap meegenomen wordt.	☹️
Draagvlak onder bestuur	<p>Uit de behandeling van de Streefbeelden is gebleken dat het bestuur terughoudender is in de implementatie van de Omgevingswet, dan het kernteam Omgevingswet adviseert. Afstemming en aanpassing tempo en activiteiten zijn daarom van belang.</p> <p>Maatregelen die we gaan treffen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omgevingswet opnemen in overdrachtsdocument nieuwe raad - Optimaal informeren en faciliteren van nieuwe portefeuillehouder Omgevingswet - Programmaplan Omgevingswet door nieuwe raad laten vaststellen - Optioneel: escaperoom voor college en raad organiseren. 	☹️
Draagvlak onder medewerkers en management	<p>In Dalfsen gaan we uit van eigen kracht. Medewerkers zullen zelf stapsgewijs de gewenste transformatie moeten realiseren. Draagvlak bij het kernteam is groot. Ook is de interesse voor bijeenkomsten hoog.</p> <p>Tegelijkertijd ontbreekt het gevoel van urgentie (zeker met uitstel van startdatum Omgevingswet) bij sommige medewerkers en het management.</p> <p>Betrekken van medewerkers gebeurt onder andere door het organiseren van de Escaperoom Omgevingswet en door in 2018 ca. 50 medewerkers een rol te geven bij de implementatie van de Omgevingswet.</p>	☹️

	Een groot gedeelte van de transitie gaat over houding en gedrag. Het project OCO is daarmee een belangrijk project geworden, waarop voldoende inzet moet worden gepleegd.	
Externe betrokkenheid	<p>We vinden het belangrijk dat externe partijen zich betrokken voelen bij de implementatie van de Omgevingswet en ook hun eigen rol hierin pakken. Tot nu toe is de voorbereiding voornamelijk intern gericht geweest.</p> <p>Om externe betrokkenheid en draagvlak te creëren voor de implementatie van de Omgevingswet in Dalfsen zijn twee projecten opgezet: participatie en ketenpartners, waarin we aandacht hebben voor externe belanghebbenden. In samenwerking met de provincie wordt gekeken of een overlegtafel met buurgemeenten en ketenpartners opgesteld kan worden. Daarnaast worden externe partijen betrokken bij de experimenten verbrede reikwijdte bestemmingsplan. Ook is het idee om vanaf de tweede helft van 2018 een externe klankbordgroep (met initiatiefnemers en andere partijen) op te richten die ons feedback geeft op het proces van implementatie.</p>	😊
Verder uitstel invoeringsdatum Omgevingswet	Nu bekend is dat de Omgevingswet niet in 2019, maar pas in 2021 in werking treedt, neemt het urgentiegevoel intern af. De boodschap die het kernteam echter blijft uitdragen is dat voor een goede implementatie we voortvarend aan de slag moeten gaan. Het aanpassen van houding en gedrag (belangrijkste onderdeel van de transitie) vergt volgens onderzoek zeker 5 jaar. Ook blijft de einddatum voor Omgevingsvisie, Omgevingsplan en het DSO hetzelfde. We hebben dus niet meer tijd gekregen, de inwerkingtreding van de wet is alleen vertraagt.	😊
Het stelsel voor de Omgevingswet is nog in ontwikkeling	Er wordt uitgegaan van de actueel beschikbare informatie en de ontwikkelingen van worden nauwgezet gevolgd. Daarnaast worden geen onomkeerbare besluiten genomen, indien nog niet alle informatie bekend is.	😊

11. Raakvlakken met overige ontwikkelingen

11.1 Transformatie Sociaal Domein

De ambities vanuit de transformatie van het Sociaal Domein raken die van de Omgevingswet. Beide gaan uit van de initiatiefnemer of klant als uitgangspunt, het zoeken naar maatwerkoplossingen en het bieden van ruimte en vertrouwen aan de samenleving om met eigen invulling en oplossing te komen. De transformatie in het sociaal domein is al volop aan de gang. Vanuit de Omgevingswet volgen we de ontwikkelingen en trekken we hier lering uit, maar geven we ook advies om werkwijzen en processen zo veel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten.

11.2 Missie | Visie

De huidige Missie|Visie is inmiddels 10 jaar oud. De ontwikkelingen die de gemeente de laatste jaren heeft doorgemaakt, denk hierbij aan de transformatie in het sociaal domein, de Omgevingswet, de beweging van besluitvormende gemeente naar regisserende en faciliterende gemeente, de focus op participatie, de integrale benadering van de leefwereld en de wendbare organisatie die we willen zijn, maakt dat de Missie|Visie niet meer aansluit bij de gemeente Dalfsen anno 2018-2019. In 2019 vindt de actualisatie van de Missie|Visie plaats. De verwachting is dat hierbij participatie plaats zal vinden. Kaders en thematiek rondom de fysieke leefomgeving die met het participatietraject rondom de Missie|Visie wordt opgehaald, worden meegenomen bij de ontwikkeling van en participatie rondom de Omgevingsvisie.

11.3 Overige ontwikkelingen met relatie tot de Omgevingswet

Naast bovenstaande ontwikkelingen zijn er ook nog andere ontwikkelingen die invloed hebben op of raakvlakken hebben met de invoering van de Omgevingswet:

- De ontwikkeling van een lenA strategie
- De doorontwikkeling van de visie op dienstverlening
- Digitale Agenda VNG: digitale dienstverlening
- Regionalisering en samenwerking

12. Planning

De VNG heeft in 2016 voor gemeenten de volgende veranderstrategie/planning opgesteld:

- 2016: bewustwording en verkenning (waarom-vraag en wat-vraag).
- 2017: ambitie en veranderopgave helder (hoe-vraag en met wie-vraag).
- 2018: doen staat centraal.

Dalfsen volgt de planning van de VNG, waarbij rekening wordt gehouden met uitstel van de invoering van de Omgevingswet tot 2020. 2016 hebben we gebruikt om ons te oriënteren op de komst van de Omgevingswet, in 2017 is met de streefbeeldnotitie de veranderopgave helder gemaakt en in 2018 zullen we gaan starten met uitvoering van het Programmaplan Implementatie Omgevingswet.

Volgens planning zal in 2024 het DSO compleet opgeleverd zijn. De landelijke officiële einddatum van de implementatie van de Omgevingswet is 2029.

Een uitgebreid overzicht van de planning kunt u vinden in bijlage 6.

13. Monitoring

Bij een complex geheel van projecten, zoals het Programma Implementatie Omgevingswet, waarbij de route daarnaast nog niet geheel is uitgekristalliseerd, is monitoring van belang om grip op de voortgang in het licht van de ambitie en de doelen van het programma te behouden. In navolging van de gemeente Zwartewaterland¹, zal op de volgende criteria gemonitord worden:

Criterium	Omschrijving
Tempo	Het realiseren van het programma en de daarin opgenomen activiteiten op een specifiek moment in de tijd; voldoende snel gaan
Haalbaarheid	Het programma is voldoende realistisch en uitvoerbaar, het is geaccepteerd en heeft draagvlak
Efficiëntie	Kostenbeheersing, zorgvuldige omgang met de beschikbare middelen, het plannen en bewaken van de inzet en de dekking van de middelen en de verhouding tussen de kosten en (financiële) baten
Flexibiliteit	Ruimte om de koers te veranderen en tussentijds inhoudelijke aanpassingen te maken (wendbaarheid, aanpasbaarheid, adaptief programmeren)
Doelgerichtheid	De realisatie van specifieke doelen (effectiviteit, aantoonbaarheid) en het bestuurlijk vastgestelde ambitieniveau
Samenhang	Er wordt recht gedaan aan de onderlinge samenhang van en afhankelijkheid tussen de verschillende activiteiten die opgenomen zijn in het programma
Kansen en bedreigingen	Het programma heeft te maken met een dynamische omgeving waarin voortdurend veranderingen plaatsvinden en veel actoren een rol spelen. Ontwikkelingen en hun invloeden kunnen kansen en bedreigingen vormen voor het programma.

De programmamanager is verantwoordelijk voor de monitoring en bijsturing van het Programmaplan Implementatie Omgevingswet.

Uitkomsten van de monitoring worden vermeld in de voortgangsrapportage en worden indien noodzakelijk meegenomen in de producten van de begrotingscyclus.

---

¹ Programmaplan Invoering Omgevingswet, gemeente Zwartewaterland.

Bijlage 1 Ambities Implementatie Omgevingswet

Het college heeft op 6 december 2016 ingestemd met de startnotitie implementatie Omgevingswet. In deze startnotitie zijn de ambities ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet benoemd. Hieronder staat een samenvatting van deze ambitiebepaling. Voor meer informatie kunt u de Startnotitie Implementatie Omgevingswet raadplegen.

Waardering doelen Omgevingswet

Het college hecht veel waarde aan het verbeteren van de inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruikersgemak onder de Omgevingswet. Ook moet er een flinke slag geslagen worden met integraal werken. Het college geeft daarnaast veel prioriteit aan het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte. Implementatieacties die de gemeente Dalfsen doet moeten zo veel mogelijk gericht zijn op het bevorderen van bovenstaande ambities.

Daarnaast hecht het college waarde aan het versnellen en verbeteren van de besluitvorming en het optimaliseren van de dienstverlening. Er is echter al veel aandacht voor deze ambities in de organisatie en er zijn de afgelopen jaren diverse slagen gemaakt om verbeteringen door te voeren. Denk hierbij aan de LEAN-processen en de visie op dienstverlening. De ambitie vanuit het college voor deze doelen is dan ook minder hoog. Tot slot ziet de gemeente de belangen van digitaal werken, maar heeft dit onderwerp vanwege de grote onzekerheid er om heen een minder hoge prioriteit. Digitaal werken is voor de gemeente geen doel op zich, maar moet overige activiteiten en besluitvorming ondersteunen.

Tempo

Qua tempo van implementatie van de Omgevingswet kiest Dalfsen ervoor om aan te sluiten bij de grote groep midden-gemeenten. Hierdoor kunnen goede voorbeelden van andere gemeenten worden gevolgd en wordt in lijn met landelijke ontwikkelingen meegelopen. Op een aantal thema's zijn al stappen gezet of kunnen we vooruitlopend op landelijke ontwikkelingen aan de slag: integraal werken, dienstverlening, organisatiecultuur, competenties van medewerkers en deregulering.

Dalfsen is voorzichtig met digitalisering. Voorkomen moet worden dat investeringen worden gedaan waarvan later blijkt dat deze niet nodig, achterhaald of ontoereikend zijn. De gemeente kiest ook hier het traject van de middengroep, maar even daar achteraan lopen wordt niet erg gevonden en kan meer passend zijn. Wel moet volop worden ingezet op kennisvorming qua digitalisering.

Er zijn een aantal thema's, waarbij het college specifieke uitspraken heeft gedaan over het invoeringstempo.

Omgevingsvisie

Dalfsen vindt de Omgevingsvisie een belangrijk instrument. Het is echter niet noodzakelijk om vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet in te zetten op het gereedkomen van de Omgevingsvisie. Bovendien is nog niet duidelijk welke onderwerpen het rijk en de provincie bij de gemeenten neerleggen en welke keuzes in een omgevingsvisie moeten worden gemaakt. De gemeente Dalfsen vindt het wel belangrijk om op korte termijn na inwerkingtreding van de Omgevingswet over een Omgevingsvisie te beschikken, omdat de Omgevingsvisie de bestuurlijke en politieke keuzes weergeeft met betrekking tot de fysieke leefomgeving en daarmee de basis vormt voor andere instrumenten zoals het Omgevingsplan, Programma's en overig beleid. Het college heeft als ambitie om een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet een Omgevingsvisie te hebben.

Omgevingsplan

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet vormen alle huidige bestemmingsplannen automatisch het Omgevingsplan. Gemeenten hebben daarna ongeveer 5 tot 10 jaar om het Omgevingsplan te herzien of te vernieuwen. Dalfsen kiest ervoor om het Omgevingsplan in lijn en volgend op de Omgevingsvisie te vernieuwen. Dit betekent dat het Omgevingsplan in 2021 gereed is.

Integratie wet- en regelgeving fysieke leefomgeving

Het integreren van bestaande wet- en regelgeving in de instrumenten van de Omgevingswet is een belangrijke stap om deregulering en een optimale dienstverlening te bereiken. Dalfsen streeft ernaar om op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet de bestaande verordeningen en

overige regelgeving te hebben geïnventariseerd, zodat deze direct een plek kunnen krijgen in de nieuw op te stellen Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Organisatiecultuur, competenties en medewerkers

De Omgevingswet vraagt nieuwe manieren van werken en nieuwe competenties van onze organisatie en haar medewerkers. Dalfsen is al goed op weg door Programma Ideaal, visie op dienstverlening en het steeds breder toepassen van participatie of co-creatie bij nieuwe ontwikkelingen. Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet wil Dalfsen precies in beeld hebben welke gevolgen dit heeft voor de organisatie en haar medewerkers. Waar mogelijk zijn reeds verbeteringen doorgevoerd en beschikken medewerkers over de juiste competenties. Het werken volgens het 'ja, mits' principe staat centraal. De organisatie moet binnen twee jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet klaar zijn voor de nieuwe manier van werken.

Ketenbenadering

De gemeente Dalfsen onderschrijft het belang van een goede ketenbenadering. Zij vindt dat er tussen betrokken overheden goede en heldere afspraken moeten zijn over de besluitvorming over activiteiten en instrumenten. De gemeente Dalfsen streeft er naar om op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet volledig in beeld te hebben met welke ketenpartners zij in haar voorbereidings- en besluitvormingsprocessen te maken heeft. Zij wenst daarbij al voor een groot gedeelte te werken volgens nieuwe afspraken.

Digitalisering

Dalfsen is voorzichtig met de implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. De gemeente Dalfsen streeft er naar op het moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet dat te doen wat wettelijk strikt noodzakelijk is. De gemeente moet instrumenten als omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunningen digitaal kunnen maken en beschikbaar kunnen stellen aan de nieuwe landelijke voorziening. Het up-to-date houden van kennis blijft van belang. De huidige ontwikkelingen ten aanzien van zaakgericht werken en SharePoint worden voortgezet en afgestemd op de ontwikkelingen met betrekking tot de Omgevingswet of het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Participatie

De gemeente Dalfsen acht participatie van groot belang voor een zorgvuldige voorbereiding van besluiten en voor het weten van wat er leeft in de gemeenschap van Dalfsen. De gemeente trekt de huidige acties op dit gebied door naar de Omgevingswet. Participatie is maatwerk. Per instrument, per gebied of per onderwerp kan dit verschillen. Nieuwe instrumenten en nieuwe doelen brengen mogelijk nieuwe participatievormen met zich mee.

De gemeente Dalfsen streeft ernaar op het moment van de inwerkingtreding van de Omgevingswet helder te hebben op welke wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan de participatie op het terrein van de fysieke leefomgeving. Hiermee kan een goede start worden gemaakt met dit belangrijke onderdeel van de Omgevingswet.

De raad heeft op 30 oktober 2017 ingestemd met de Streefbeeldnotitie Omgevingswet. In deze notitie zijn een aantal inhoudelijke keuzes voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet gemaakt. Een samenvatting van de belangrijkste oplossingsrichtingen voor de streefbeeldvraagstukken staat hieronder. Voor meer informatie kunt u de Streefbeeldnotitie Omgevingswet Dalfsen raadplegen.

<i>1. Bestuur: Regelen of loslaten?</i>
In Dalfsen hebben we het uitgangspunt: alleen regelen wat we belangrijk vinden om te regelen. Duidelijkheid en helderheid staan daarbij voorop. De raad gaat doelgericht inhoud geven aan de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en minder sturen op de route naar deze doelen toe of op het toetsen van normen en regelgeving. We gaan uit van uitnodigingsplanologie, waarbij we de oplossingsrichtingen open laten en ons meer richten op gebiedswaarden en –doelen. Het college krijgt de ruimte van de raad om binnen de gestelde kaders (Omgevingsplan) in te kunnen spelen op individuele initiatieven.
<i>2. Bestuur: Meedenken of afvinken?</i>
In Dalfsen kiezen we ervoor om de raad mee te nemen in het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. De raad is echter geen actieve deelnemer aan het participatieproces. Raadsleden kunnen desgewenst wel een faciliterende rol op zich nemen door als tafelgast deel te nemen aan het participatietraject. De raad stelt daarnaast duidelijke kaders (in startnotitie en kadernotitie) voor participatie bij de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.
<i>3. Bestuur: Optimaal gebruik maken van lokale bestuurlijke afwegingsruimte of overnemen landelijk vastgestelde basisbeschermingsnormen?</i>
De lokale bestuurlijke afwegingsruimte wordt in Dalfsen daar waar maatwerk gewenst en gepast is benut. Belangenverstrengeling moet voorkomen worden, de raad geeft daarom duidelijke kaders aan. De raad durft door middel van maatwerkregels differentiatie aan te brengen in wat per gebied kan en mag.
<i>4. Dienstverlening: Aanleiding voor totale vernieuwing of uitgaan van ingezette lijn voor dienstverlening?</i>
We kiezen ervoor om de huidige lijn van dienstverlening door te zetten en te optimaliseren en daar waar nodig aan te passen aan de vereisten vanuit de Omgevingswet.
<i>5. Dienstverlening: Eigenaarschap van werkproces divers belegd of werken met casemanagers die integraal werken?</i>
De vergunningverlener wordt meer en meer casemanager.
<i>6. Instrumenten: Omgevingsvisie: vernieuwend of 'nietje' door bestaand beleid?</i>
De Omgevingswet biedt een mooie kans om een actualiseringsslag te maken in bestaande visies en beleid en deze te integreren in een nieuwe Omgevingsvisie. We gaan hierbij uit van het goede wat we al hebben, we beginnen niet opnieuw, maar streven naar het opstellen van een integraal afwegingskader voor alle beleidsvelden. Daarnaast is het belangrijk om een aantal nieuwe beleidsthema's, zoals duurzaamheid en gezondheid te verankeren in de Omgevingsvisie en om tegenstrijdheden en hiaten aan te pakken.
<i>7. Instrumenten: Omgevingsvisie: dynamisch of statisch?</i>

Voor de instrumenten geldt geen actualiseringsverplichting, maar ze worden dynamisch (levend) bijgehouden.
<i>8. Instrumenten: Omgevingsvisie: aansluiten bij participatietraject Missie   Visie of aparte participatietrajecten?</i>
Bij het opstellen van de Omgevingsvisie wordt aangesloten bij de uitkomsten van de actualisering van de Missie   Visie. De participatie zal voor beide documenten apart worden uitgevoerd.
<i>9. Instrumenten: Omgevingsplan: huidige regelgeving met een 'nietje' erdoor of vernieuwing en deregulering?</i>
Het Omgevingsplan wordt opgesteld op basis van de uitgangspunten uit de nieuwe Omgevingsvisie en de huidige bestemmingsplannen die met inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege het Omgevingsplan gaan vormen. Deregulering en ontsluiting wordt voor het Omgevingsplan daar waar mogelijk toegepast, om bij integratie van beleid en regelgeving geen topzwaar plan te maken.
<i>10. Instrumenten: Meer vergunningsvrij of lokaal aanvullende eisen stellen?</i>
Binnen de Omgevingswet verplaatst de aandacht van controleren aan de voorkant naar toezicht en handhaving aan de achterkant. We streven ernaar om meer activiteiten vergunningsvrij toe te staan. Het bestuur voelt echter ook de verantwoordelijkheid voor het behalen van de collectieve doelen uit de Omgevingsvisie, bijvoorbeeld een bepaalde mate van ruimtelijke kwaliteit, en zal daar waar noodzakelijk en gepast door aanvullende regelgeving op het behalen hiervan sturen. Het informele traject van vooroverleg incl. ketenpartners wordt belangrijker en zullen we vaker toe gaan passen.
<i>11. Participatie: informeren of co-creëren?</i>
De Omgevingsvisie wordt samen met inwoners, bedrijven, ketenpartners en belangenorganisaties opgesteld en is een belangrijk voorbeeld van de nieuwe participatiesamenleving. We proberen hierbij op gepaste hoogte op de participatieladder te acteren. Op onderdelen kan co-creatie worden toegepast. Het Omgevingsplan wordt met stakeholders opgesteld en door de raad vastgesteld. Ook bij het opstellen van het Omgevingsplan wordt ernaar gestreefd om zo hoog mogelijk op de participatieladder te acteren. Co-creatie zal echter minder voor de hand liggen.
<i>12. Participatie: Differentiatie of standaardisering van participatie?</i>
De raad stelt duidelijke en heldere standaard kaders voor participatie bij initiatieven. Hiermee creëren we duidelijkheid en weten initiatiefnemers waar ze aan toe zijn.
<i>13. Participatie: Loslaten of regisseren?</i>
De gemeenteraad regisseert en bepaalt het proces om te komen tot een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan. Dit zijn immers instrumenten van de raad.
<i>14. Ketenpartners: Regionaal afstemmen of lokaal onderscheiden?</i>
Per thema kan de samenwerking verschillen. Op de thema's veiligheid, gezondheid en water wil Dalfsen graag aansluiten bij de uitgangspunten van de ketenpartners, zodat regelgeving aan elkaar gelijk is. Op andere thema's wil Dalfsen onderscheidend zijn en is de lokale identiteit het uitgangspunt.

<i>15. Ketenpartners: Leidend of volgend?</i>
Net als bij Dalfsen, zal ook bij verschillende ketenpartners en partnergemeenten de inhoud van het Omgevingswet-instrumentarium herijkt moeten worden. Dit kan doorwerken in ons eigen Omgevingswet-instrumentarium. Een goede afstemming en samenwerking hierin is onontbeerlijk. We nemen hierin een leidende rol, waarbij belangen van alle partners in het oog gehouden worden.
<i>16. Organisatie: Huidige organisatie(structuur) passend of wijzigingen nodig?</i>
Er is geen ingrijpende organisatiewijziging nodig om de komst van de Omgevingswet op te kunnen vangen.
<i>17. Financiën: Toe naar één Omgevingsbudget of budgetten per beleidsthema behouden?</i>
We kiezen er voor om budgetten per beleidsthema te behouden. Dit zorgt er voor dat er politieke keuzes gemaakt kunnen worden.

Bijlage 3 Stakeholderanalyse

Bijlage 4 Projectplannen

Bijlage 5 DIM-model

Bijlage 6 Planning

Bijlage 7 Financiële onderbouwing